

**PROGRAM
WYCHOWAWCZO-
PROFILAKTYCZNY**

**PUBLICZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ
W JARYSZOWIE**

WPROWADZENIE

Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży. (art. 1 pkt 3 ustawy Prawo oświatowe)

Działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) **fizycznej** – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
- 2) **psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
- 3) **społecznej** – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
- 4) **aksjologicznej** – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Profilaktyka to proces wspomaganie człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie. Profilaktyka winna wspomagać proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Nie wolno ich rozdzielać, gdyż wychowanie musi posiłkować się wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie.

Celem Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest wspieranie ucznia we wszechstronnym rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży. Program ten zawiera działania, które w systemowy sposób będą angażować wszystkich uczniów i ich rodziców oraz całe środowisko szkolne (kadrę pedagogiczną, pracowników administracji i obsługę szkoły). Obok zadań wychowawczych i profilaktycznych nauczyciele wykonują również działania opiekuńcze odpowiednio do istniejących potrzeb

Przy opracowaniu programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły uwzględniono:

➤ wytyczne polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2019/2020:

1. Profilaktyka uzależnień w szkołach i placówkach oświatowych
2. Wychowanie do wartości przez kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych
3. Wdrażanie nowej postawy programowej kształcenia ogólnego w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych.
4. Rozwijanie kompetencji matematycznych uczniów
5. Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych uczniów w tym bezpieczne i celowe wykorzystanie technologii informacyjno – komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego.
6. Tworzenie oferty programowej w kształceniu zawodowym. Wdrażanie nowych podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego.

➤ Akty prawne:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty, (Dz. U. z 2004r. nr 256.poz 2572, z późniejszymi zmianami).
2. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. nr 97, poz. 674 i nr 170, poz. 1218).
3. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego, (Dz. U. nr 111 poz. 535, z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, (Dz. U. z 2002r. nr 147, poz. 1231, z późn. Zm.).
5. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (dz. U. z 2002r. nr 11, poz. 109, z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. nr 179, poz. 1485, z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996r. nr 10, poz. 55, z późn. zm.) .
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. nr 180, poz. 1493).
9. Rozporządzenie MENiS z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r. nr 6, poz. 69).
10. Rozporządzenie MENiS z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach , szkołach i placówkach.
11. Rozporządzenie MEN z dnia 12 sierpnia 1999r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej o raz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. nr 67, poz. 756, z późn. zm.)
12. Rozporządzenie MEN z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie zakresu i organizacji opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą.
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 3 października 2011 poz. 1245).

14. Konwencja Praw Dziecka.
15. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz innych ustaw.
16. Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
17. *Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe* (Dz.U. z 2016 r., poz. 56).
18. Ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (Dz.U. z 2017 r., poz. 59) oraz Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r., poz. 356).
19. Rozporządzenie MEN z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych,
20. Statut szkoły.

1. MISJA I WIZJA SZKOŁY:

Misja

Jesteśmy szkołą życzliwą dla uczniów. Kształcimy i wychowujemy uczniów odpowiedzialnych za siebie i innych członków społeczności szkolnej. Pragniemy wyposażyć ich w taką wiedzę, umiejętności i kompetencje, aby w przyszłości stali się świadomymi, kreatywnymi i wrażliwymi członkami społeczności, w której funkcjonują: rodziny, miasta, kraje, świat. Chcemy, aby jak najlepiej wykorzystywali własny potencjał intelektualny i potrafili dostosowywać się do zmieniających się realiów współczesnego świata i cywilizacji, ucząc się przez całe życie. Zwracamy szczególną uwagę na rozwój fizyczny, psychiczny i duchowy naszych uczniów.

Wizja

Nasza szkoła jest nowoczesną, przyjazną, innowacyjną placówką, przygotowującą uczniów do kontynuowania nauki na kolejnym etapie edukacyjnym. Program wychowawczo-profilaktyczny ukierunkowany jest na ucznia, jego potrzeby, umożliwiając mu wszechstronny rozwój. Uczniowie naszej szkoły wyrosną na ludzi mających poczucie własnej wartości i odpowiedzialności za własne zachowanie. Wykorzystujemy najnowsze zdobycze techniki informacyjnej i informatycznej, stosujemy nowoczesne metody nauczania i wychowania, aby uczeń mógł rozwijać swoje zainteresowania, umiejętności, zdolności i pasje. Nasi uczniowie będą świadomi nierozzerwalnego współistnienia ze środowiskiem przyrodniczym, świadomi własnego pochodzenia, dumni z bycia Polakami i członkami swojej „małej ojczyzny” z poszanowaniem kultury i tradycji. Szczególnie zadbamy o ich rozwój fizyczny, psychiczny i duchowy, aby w przyszłości propagowali zdrowy styl życia.

2. MODEL ABSOLWENTA

Wszystkie działania założone w koncepcji oraz rozwój przedstawionych obszarów będą dążyły do tego, aby absolwenta naszej szkoły charakteryzowała:

- a) świadomość własnych umiejętności, zdolności i pasji;
- b) ciekawość świata;
- c) umiejętność uczenia się;
- d) wyposażenie w kompetencje kluczowe;
- e) twórcze podchodzenie do życia;
- f) wrażliwość społeczna, odpowiedzialność, rzetelność, umiejętność odróżniania dobra od zła;
- g) umiejętność korzystania z komputera i technik informacyjnych;
- h) sprawne komunikowanie się w języku polskim i obcym;
- i) asertywność;
- j) tolerancja;
- k) dbałość o zdrowie własne i innych;
- l) umiejętność dokonywania wyborów zgodnych z własnym sumieniem i światopoglądem;
- m) znajomość tradycji i kultury regionalnej i narodowej.

3. GŁÓWNE CELE WYCHOWANIA I PROFILAKTYKI ZAWARTE W PROGRAMIE WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNYM

- Uczeń rozwija swą sferę duchową i emocjonalną zgodnie z wartościami życia.
- Uczeń jest prawy, rozróżnia dobro i zło. Prawidłowo wartościuje i ocenia. Umie rozumnie i właściwie dokonać wyboru. Uczniowie razem z rodzicami, wychowawcami i nauczycielami tworzą właściwy klimat wzajemnego zrozumienia, sprzyjający integracji.
- Uczeń jest wrażliwy społecznie, przygotowuje się do przyszłych zadań i ról społecznych.
- Uczeń rozwija się zgodnie ze swymi możliwościami, aktywnie uczestniczy w procesie kształcenia.
- Uczeń dostrzega, odczuwa oraz rozumie znaczenie środowiska naturalnego, jego piękno i estetykę, pragnie żyć w harmonii z naturą i z samym sobą poprzez rozwijanie sprawności fizycznej i psychicznej

4. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH I PROFILAKTYCZNYCH

1. Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego i profilaktycznego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych,

organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,

- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, psychologiem szkolnym, oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły.

2. Rada pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- opracowuje projekt Programu Wychowawczo-Profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą Rodziców,
- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- uczestniczy w realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

3. Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- reagują na przejawy agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
- rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia,

4. Wychowawcy klas:

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie,
- rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z obowiązującymi w szkole dokumentami i procedurami, zwyczajami i tradycjami,
- oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,

- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- podejmują działania w zakresie poszerzania kompetencji wychowawczych.

5. Pedagog szkolny:

- diagnozuje środowisko wychowawcze,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach,
- współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki,
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

6. Rodzice:

- współtworzą Program Wychowawczo-Profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
- Rada Rodziców uchwała w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Program Wychowawczo-Profilaktyczny szkoły.

7. Samorząd Uczniowski:

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- współpracuje z wychowawcami i Radą Pedagogiczną,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,

- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
- może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

5. ANALIZA DOTYCHCZASOWYCH DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH I PROFILAKTYCZNYCH SZKOŁY

Program Wychowawczo-Profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- wyników ewaluacji wewnętrznej,
- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
- wniosków z realizacji programu wychowawczo – profilaktycznego realizowanego w roku szkolnym 2017/2018,
- obserwacji uczniów na zajęciach dydaktycznych, wycieczkach, uroczystościach szkolnych, na korytarzach w czasie przerw, w drodze do i ze szkoły,
- analizy dokumentacji pedagoga szkolnego - analiza problemów szkolnych, działań interwencyjnych,
- analizy wyników klasyfikacji, w tym frekwencji .

6. TREŚCI WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNE DO REALIZACJI W KLASACH I – III

BSZAR	ZADANIA – KLASY I–III
Zdrowie – edukacja zdrowotna. SFERA FIZYCZNA	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia; ➤ zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej; ➤ przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym; ➤ kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie; ➤ rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; ➤ kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego; ➤ uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin; ➤ kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki
Relacje – kształtowanie postaw społecznych. SFERA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych; ➤ rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń; ➤ kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł; ➤ kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej;

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi; ➤ zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju; ➤ rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.
<p>Kultura – wartości, normy, wzory zachowań. SFERA DUCHOWA</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzianą; ➤ kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła; ➤ kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność; ➤ kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci; ➤ kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji; ➤ inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia; ➤ przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów; ➤ przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań; ➤ wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną; ➤ kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji; ➤ kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania; ➤ kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.
<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych). SFERA PSYCHICZNA</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych; ➤ kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimediów; ➤ przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach; ➤ przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym; ➤ kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.

7. TREŚCI WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNE DO REALIZACJI W KLASACH IV– VI

Obszary	Zadania		
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI
Zdrowie – edukacja zdrowotna. SFERA FIZYCZNA	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. ➤ Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania. ➤ Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie. ➤ Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny. ➤ Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywują. ➤ Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. ➤ Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości. ➤ Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron. ➤ Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.
Relacje – kształtowanie postaw społecznych. SFERA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. ➤ Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb. ➤ Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi. ➤ Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób. ➤ Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji. ➤ Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy. ➤ Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat). ➤ Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota). ➤ Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. ➤ Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu. ➤ Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat). ➤ Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów. ➤ Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka. ➤ Rozwijanie samorządności.
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań. SFERA DUCHOWA	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka. ➤ Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów. ➤ Budowanie samoświadomości 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności ➤ Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w

	<p>mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia. ➤ Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze. 	<p>dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji. ➤ Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca. 	<p>kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które na nie wpływają. ➤ Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego.
<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych). SFERA PSYCHICZNA</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. ➤ Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. ➤ Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. ➤ Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych. ➤ Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. ➤ Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania. ➤ Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań. ➤ Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania. ➤ Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. ➤ Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku. ➤ Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi. ➤ Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych. ➤ Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.

Zadania	Treści i działania	Działania	Efekty oddziaływań wychowawczych	Odpowiedzialni	Sposoby ewaluacji	Termin
Rozwijanie poczucia własnej wartości, szacunku i tolerancji wobec innych	Rozwijanie zachowań sprzyjających wzbudzeniu szacunku do rodziców, ludzi starszych Podkreślanie wartości i roli rodziny w życiu człowieka. Poszanowanie prawa do odrębności przekonań i tolerancji dla innych. Przeciwdziałanie przejawom dyskryminacji i odrzuceniu z powodu odmierności. Popularyzacja zachowań sprzyjających zawieraniu i pielęgnowaniu przyjaźni	Poznanie korzeni rodzinnych – wykonywanie drzew genealogicznych z podpisami w języku polskim i niemieckim.	umie okazać sympatię i przyjaźń, jest otwarty i życzliwy, ma poczucie własnej wartości, kocha i szanuje rodziców ,	Wychowawcy Nauczyciele Rodzice	Obserwacja Rozmowy Występy artystyczne	IX - VI
Poznanie historii, tradycji i obrzędów narodowych, własnego regionu, Europy, kształtowanie postaw patriotycznych	Rozwijanie wrażliwości na piękno, dbałość o język ojczysty . Wychowanie do wartości, kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych. Popularyzacja czytelnictwa- Rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży. Poznanie symboli narodowych i podkreślanie szacunku do nich. Poznanie dorobku kultury narodowej i regionalnej. Udział w konkursach i przeglądach związanych z kulturą regionu Poznajemy kulturę i cywilizację państw europejskich	Spacery, wycieczki krajoznawcze Wyjazdy do teatru, lekcje muzealne, zajęcia innowacyjne. Wycieczka do biblioteki i innych instytucji książki. Obchodzenie rocznic i świąt narodowych. Obchody Europejskiego Dnia Języków	zna symbole narodowe i regionalne – wie jak się wobec nich zachować dostrzega związki łączące tradycję swojej rodziny z tradycjami swojego regionu dostrzega piękno natury, języka ojczystego, literatury i sztuki			

Poznanie norm właściwego postępowania i kierowanie się nimi	Przestrzeganie punktualności, terminowości, rzetelności, pilności w wykonywaniu powierzonych zadań. Bezpieczeństwo podczas przerw. Rozmowy dyscyplinujące, stosowanie wzmocnień pozytywnych - nagród, a także kar regulaminowych Zawody sportowe jako element wychowawczy. Przestrzeganie zasad BHP podczas zajęć artystycznych, sportowych i lekcyjnych. Profilaktyka agresji i przemocy w szkole – Wzmocnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Kształtowanie wartości i postaw	Apele porządkowe Spotkania ze specjalistami od profilaktyki. Dbałość o bezpieczeństwo podczas zajęć lekcyjnych, przerw śródlekcyjnych, międzylekcyjnych i poza nimi, podczas drogi do i ze szkoły.	rozpoznaje postawy negatywne społecznie jest szczery, wytrwały, odpowiedzialny, zdyscyplinowany, dzielny, samodzielnie dokonuje oceny i samooceny,	Wychowawcy Rodzice Pracownicy szkoły	Obserwacja Sondáže	IX - VI
Znajomość obowiązków i praw Rozwijanie samorządności i aktywności ucznia	Uczniowie znają swoje prawa i obowiązki, Statut Szkoły, regulaminem zachowania, systemem oceniania wewnątrzszkolnego Działalność Rzecznika Praw Ucznia Praca w samorządzie: spotkania, dyskusje, przygotowanie imprez, uroczystości, apeli. Redagowanie szkolnych gazetek ściennych. Udział w akcjach charytatywnych. Działalność na rzecz środowiska lokalnego i potrzebujących	Organizacja w klasach - podział ról i obowiązków, Wybór opiekuna SU Wybór członków samorządu szkolnego. Promowanie szkoły w mediach prasa lokalna, Strona internetowa szkoły Internet.	jest dobrym uczniem i kolegą, włącza się w prace samorządu, pracuje poprzez inne zgrupowania działające w naszej szkole: kółka przedmiotowe,	Wychowawcy Opiekun SU Nauczyciele Nauczyciel informatyki	Sondáže Obserwacja i ocena Gazetka szkolna Artykuły Występy artystyczne Strona WWW	IX -VI
Aktywne uczestnictwo w procesie kształcenia i uświadamianie życiowej użyteczności kształcenia	Wykorzystanie różnorodnych środków w celu zainteresowania zajęciami: nagrania medialne, albumy, modele, itp., Kształtowanie umiejętności czytania, pisania, wykorzystywania wiedzy w praktyce, rozumowania, korzystania z informacji na wszystkich przedmiotach. Ukazanie związku edukacji szkolnej z dalszymi planami żywymi uczniów - dyskusje i pogadanki	Zaznajamianie z placówkami publicznymi: biblioteką, pocztą, bankiem, sklepem itd. Stwarzanie sytuacji wymagających samodzielnego posługiwania się zdobytą wiedzą i umiejętnościami – udział w	potrafi w czasie lekcji przyswajać wiedzę i w pełni korzystać z zajęć, zdaje sobie sprawę z życiowej użyteczności kształcenia,	Wychowawcy Nauczyciele Bibliotekarz Dyrektor Wychowawcy	Obserwacja wycieczki Rozmowy z uczniami gazetki	IX -VI

	<p>na temat „Kim chciałbym być”, „Moje plany” itp., spotkanie klas z psychologiem – zajęcia edukacyjne.</p> <p>Wdrażanie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego.</p>	projektach przedmiotowych.				
Motywowanie do nauki	<p>Stawianie uczniom bliskich celów. Często stosowanie pochwał. Zauważanie nawet drobnego postępu. Zachęcanie poprzez okazywanie zainteresowania</p> <p>Poznanie i wdrażanie nowych metod pracy Praca z dzieckiem ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi.</p> <p>Rozwijanie uzdolnień matematyczno-przyrodniczych i kompetencji informatycznych dzieci i młodzieży. Zajęcia ukierunkowane na rozwijanie talentów uczniów. Prezentowanie szkoły na zewnątrz. Rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości.</p>	Prezentowanie zdolności i osiągnięć. Udział w konkursach przedmiotowych, plastycznych, artystycznych oraz krajoznawczych i ekologicznych organizowanych przez instytucje kulturalne i samorządowe. Organizacja „Dni otwartej szkoły”. Udział w zajęciach dodatkowych rozwijających zdolności.	jest zmotywowany do nauki, zna swoje możliwości i uzdolnienia, rozwija je,	Wychowawcy Nauczyciele Rodzice Pedagog Dyrektor Nauczyciel Opiekun koła artystycznego Dyrektor	Obserwacja Wywiady Analiza badań psychologicznych	IX -VI
Budowanie nieformalnych więzi między wychowawcą (nauczycielem) a uczniem	<p>Budowanie związków emocjonalnych z nauczycielami opartych na zaufaniu, wzajemnym szacunku oraz poczuciu godności</p> <p>Poznanie warunków życia ucznia</p> <p>Pomoc zgodnie z potrzebami</p> <p>Poznanie zainteresowań ucznia, pomoc w ich rozwoju -wykorzystanie dodatkowych umiejętności ucznia na terenie szkoły</p> <p>Organizowanie zespołów wyrównawczych</p> <p>Szkolny System doraźnej pomocy uczniom mającym trudności w nauce.</p>	(darmowe podręczniki, stypendium socjalne) Organizowanie imprez o charakterze integracyjnym	potrafi nawiązać więzi nieformalne z wychowawcą	Wychowawcy Pedagog Nauczyciele OPS	Rozmowy z uczniami Obserwacja	IX –VI

<p>Promowanie zdrowego i higienicznego trybu życia. Promocja sportowego stylu życia</p>	<p>Zasada fair play w sporcie, sportowa kultura czasu wolnego. Udział w imprezach środowiskowych. Pogadanki na temat aktywnego spędzania czasu wolnego Udział w wycieczkach turystyczno – krajoznawczych, Zasady zdrowego trybu życia, żywienia. Realizacja Polityki Bezpieczeństwa Internetowego. Zapobieganie wadom postawy poprzez propagowanie zasad właściwego pakowania tornistra, Gazetki ściennie, filmy, publikacje, ulotki. Ścisła współpraca z pielęgniarką Medycyny Szkolnej. Udział w imprezach sportowych na szczeblu szkolnym, gminnym, powiatowym i wojewódzkim Organizacja zawodów sportowych i Dnia Dziecka z rozgrywkami sportowymi. Profilaktyka zagrożeń wynikających z zażywania środków psychoaktywnych (nikotyna, alkohol, dopalacze, narkotyki).</p>	<p>Realizacja programów o charakterze edukacyjno-profilaktycznym. Działania szkoły na rzecz zdrowia i bezpieczeństwa uczniów. Pogadanki i rozmowy uczące higieny osobistej. Planowanie z dziećmi rozkładu dnia i organizacji pracy domowej fluorkowanie zębów.</p>	<p>bierze udział w zajęciach i grach sportowych potrafi korygować własne postawy dba o czystość i estetykę osobistą,</p>	<p>Wychowawcy, Pielęgniarka Rodzice Nauczyciel wychowania fizycznego Pedagog nauczyciele</p>	<p>Wystawa Prezentacje Dyplomy</p>	<p>IX -VI</p>
<p>Dbłość o zdrowie własne i przyszłych pokoleń</p>	<p>Informowanie uczniów o szkodliwości palenia papierosów, spożywania alkoholu i innych nałogów. Profilaktyka uzależnień Pogadanki i rozmowy na temat przyczyn, rodzajów i skutków uzależnień. Prezentacja publikacji i filmów na w/w tematy. „Światowy Dzień bez papierosa” 31 V Realizacja programu prozdrowotnego a) „Program dla szkół” b) O bezpiecznym korzystaniu z Internetu.</p>	<p>Realizacja programów profilaktycznych i zdrowotnych. Przedstawianie czynników sprzyjających zakażeniu chorobami zakaźnymi i sposobów unikania zakażenia. Działania informacyjne – charakterystyka chorób przewlekłych, umiejętnie</p>	<p>Zna zagrożenia swego zdrowia, potrafi rozpoznać zagrożenia i je eliminować.</p>	<p>Wychowawcy Pielęgniarka Nauczyciel przyrody Pedagog Opiekun SU</p>		<p>IX -VI</p>

	<p>Udział w akcjach promujących zdrowy tryb życia:</p> <p>a) „Śniadanie daje moc”</p> <p>Zajęcia edukacyjne:</p> <p>b) Realizacja bloków tematycznych w klasach I-III</p> <p>c) O tematyce bezpiecznego korzystania z urządzeń zasilanych prądem</p> <p>Profilaktyka chorób zakaźnych, chorób przewlekłych, niepełnosprawności</p>	<p>zachowanie się wobec osób chorych.</p> <p>Działania mające na celu integrację grupy uczniów,</p>				
<p>Praca na rzecz ochrony środowiska i prezentowanie właściwej postawy wobec natury</p>	<p>Przestrzeganie zasady utrzymywania porządku w swoim otoczeniu – szkoła i teren wokół szkoły.</p> <p>Konkursy o tematyce ekologicznej.</p> <p>Wycieczki przyrodnicze.</p> <p>Współpraca z nadleśnictwem w Rudzińcu i Leśnictwem Nogowczyce.</p>	<p>Uczestnictwo w akcjach ekologicznych (Sprzątanie Świata, Dzień Ziemi, zbiórki surowców wtórnych, dokarmianie ptaków).</p>	<p>jest gotów i chce pracować na rzecz najbliższego środowiska naturalnego,</p>	<p>Wychowawcy, Nauczyciel przyrody, opiekun SU, nauczyciele</p>		<p>IX -VI</p>
<p>Pomoc materialna i opiekuńcza – wychowawcza, psychologiczno-pedagogiczna</p>	<p>Zwiększenie roli wychowawcy w organizowaniu pomocy psychologiczno – pedagogicznej.</p> <p>Praca zespołów powołanych do pomocy psychologiczno – pedagogicznej dziecka</p> <p>Realizacja Szkolnego Systemu doraźnej pomocy uczniom mającym trudności w nauce.</p> <p>Rozpoznawanie potrzeb w zakresie pomocy dydaktycznej, opiekuńczej, wychowawczej i materialnej. psychologiczno – pedagogicznej.</p> <p>Pomoc materialna potrzebującym i współpraca z Sądem, OPS, PPP, Policją, Pełnomocnikiem Burmistrza do spraw profilaktyki i uzależnień</p> <p>Działania ułatwiające adaptację uczniom klas IV i I .</p>	<p>Prowadzenie specjalistycznych zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, rewalidacyjnych.</p> <p>Rozpoznawanie potrzeb i indywidualizacja pracy na lekcji.</p> <p>Spotkania z pedagogiem i psychologiem z PPP w Strzelcach Opolskich dla uczniów i rodziców.</p> <p>Udzielanie pomocy finansowej uczniom potrzebującym –</p>	<p>Uczeń zaopiekowany, czuje się bezpiecznie.</p>	<p>pedagog, dyrektor, wychowawcy</p> <p>pedagog, wychowawcy klas I i IV</p>	<p>Statystyki</p>	<p>IX - VI</p>

		stypendium szkolne, darmowy wypoczynek kolonijny .				
Troska o higienę psychiczną oraz rozwijanie umiejętności asertywnych uczniów	<p>Zajęcia psychoedukacyjne w ramach lekcji wychowawczych prowadzone przez pedagoga – dotyczące asertywności, radzenia sobie ze stresem.</p> <p>Zajęcia warsztatowe i przedstawienia profilaktyczne prowadzone przez specjalistów z zakresu profilaktyki.</p> <p>Rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji i ponoszenia odpowiedzialności za nie.</p> <p>Zachęcanie rodziców uczniów ujawniających zaburzenia do badań specjalistycznych</p> <p>Realizacja elementów Oceniania Kształującego na zajęciach dydaktycznych.</p> <p>Tolerancja wobec niepełnosprawności uczniów.</p> <p>Zasady pomocy i współpracy. Praca zespołowa.</p> <p>Integracja grupowa.</p>	<p>Rozmowy interwencyjne i terapeutyczne. Możliwość uczestnictwa w zajęciach wspomagających rozwój psychofizyczny ucznia.</p> <p>Rozpoznawanie potrzeb i skłonności uczniów, obserwacje i wskazówki ze strony nauczycieli i wychowawców. Warsztaty profilaktyczne,.</p>	Zrównoważone zachowania uczniów, umiejętność unikania konfliktów.	Pedagog Wychowawcy Nauczyciele		IX - VI
Bezpieczne uczestnictwo w ruchu drogowym i bezpieczeństwo w szkole	<p>Zasady bezpieczeństwa podczas transportu do i ze szkoły (odwozy i przywozy).</p> <p>Spotkania z policjantem – społeczna kampania dotycząca bezpiecznej drogi do szkoły.</p> <p>Zdobywanie uprawnień – karta rowerowa.</p> <p>Egzekwowanie przyjętych zasad zachowania się podczas wycieczek i wyjazdów, ujętych w regulaminach tych imprez.</p> <p>Wzmocnienie świadomości bezpiecznego zachowania się w szkole i poza nią.</p> <p>Polityka Bezpiecznego Internetu – Edukacja bezpieczeństwa dzieci w Internecie, Kodeks bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z</p>	<p>Pogadanki – korzystanie z przejść dla pieszych, zasady indywidualnego i grupowego poruszania się pieszych po drodze, zasady przechodzenia uczniów do Sali gimnastycznej.</p> <p>Wdrażanie dzieci młodszych do przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas korzystania z placu zabaw.</p>	Bezpieczne wyjścia ze szkoły. Uczeń zna zasady bezpiecznego korzystania z miejsc szkolnych i stosuje je.	Wychowawcy Policjant Nauczyciele		

	Internetu i telefonu komórkowego. Akcja „bezpieczne ferie, bezpieczne wakacje” - gazetka ścienna, pogadanka, apel					
Profilaktyka agresji i przemocy. Przeciwdziałanie przemocy	Realizacja zadań związanych z programem „Bezpieczna szkoła” Zajęcia profilaktyczne – pogadanki, przedstawienia. Dbałość o zapobieganie agresji i przemocy w szkole w czasie wszystkich zajęć lekcyjnych, na przerwach, podczas wyjść ze szkoły.	Akcje szkolne i apele. Zajęcia profilaktyczne z pedagogami i psychologami. Realizacja programów prozdrowotnych. Spotkania profilaktyczne dla rodziców i uczniów.	Uczeń koryguje niewłaściwe zachowania. Lepiej rozumie swoje emocje.	Dyrektor, pedagog, wychowawcy, nauczyciele.		

8. EWALUACJA

Ewaluacje wyników należy przeprowadzić pod koniec każdego roku szkolnego i opracować wyniki do wniosków na nowy rok szkolny.

Narzędzi ewaluacji:

- a) Sprawozdania wychowawców;
- b) Analiza trudności wychowawczych oraz problemów zebranych przez wychowawców oraz pedagoga szkolnego;
- c) Analiza dokumentów;
- d) Obserwacje;
- e) Wywiady z nauczycielami, rodzicami i uczniami.

9. USTALENIA KOŃCOWE

- Za realizację Programu Wychowawczo-Profilaktycznego odpowiedzialni są wszyscy pracownicy Szkoły.
- Dyrektor czuwa nad prawidłowością jego realizacji.
- Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły podstawowej w Jaryszowie jest otwarty i może być modyfikowany w trakcie jego realizacji.

Pedagog szkolny, koordynator zespołu; Małgorzata Włodarczyk